

U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Romana Fialy, JUDr. Pavla Pavlíka, JUDr. Karla Podolky, JUDr. Petra Příhody a JUDr. Marie Žiškové, rozhodl o návrhu **Českého telekomunikačního úřadu**, se sídlem v Praze 9, Sokolovská 219 (adresa pro doručování: poštovní příhrádka 02, 225 02 Praha 025), na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním a **Okresním soudem ve Zlíně**, a dalších účastníků sporu vedeného u Okresního soudu ve Zlíně pod sp. zn. 35 C 118/2008, o 2125,50 Kč s příslušenstvím: žalobkyně **Český inkasní kapitál, a. s.**, se sídlem v Praze 1, Václavské náměstí 808/66, IČ 27646751, zastoupené JUDr. Romanem Majerem, advokátem v Plzni, Úslavská 33, a žalovaného **J. P.**,

t a k t o :

- I. **Příslušný** vydat rozhodnutí ve věci vedené u Okresního soudu ve Zlíně pod sp. zn. 35 C 118/2008, v části týkající se zaplacení 1184,50 Kč s příslušenstvím, je správní orgán.
- II. Výrok I. rozsudku Okresního soudu ve Zlíně ze dne 5. 2. 2009, čj. 35 C 118/2008 - 95, je **nicotný**.

O d ů v o d n ě n í :

Návrhem doručeným dne 2. 11. 2009 se Český telekomunikační úřad domáhal, aby zvláštní senát rozhodl spor o pravomoc vzniklý ve smyslu § 1 odst. 1 písm. a) zákona č. 131/2002 Sb. mezi ním a Okresním soudem ve Zlíně ve věci žaloby vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 35 C 118/2008 týkající se zaplacení 2125,50 Kč s příslušenstvím.

Z předložených soudních spisů vyplynuly následující skutečnosti:

Společnost Telefónica O2 Czech Republic, a. s. (dále jen „Telefónica“), uzavřela s žalovaným smlouvu o poskytování telekomunikačních služeb, na jejímž základě žalovanému poskytovala služby prostřednictvím pevné telekomunikační sítě. Za tyto služby se žalovaný zavázal platit měsíčně částku, kterou mu Telefónica vyfakturovala. Žalovaný nehradil čtyři faktury na částku v celkové výši 2125,50 Kč.

Společnost Telefónica postoupila pohledávku ve výši 2125,50 žalobkyni, která podala proti žalovanému dne 25. 9. 2007 u Okresního soudu ve Zlíně žalobu na zaplacení této částky s příslušenstvím.

Okresní soud ve Zlíně usnesením ze dne 15. 5. 2008, čj. 35 C 118/2008 - 67, řízení o žalobě zastavil (výrok I.) s tím, že po právní moci usnesení bude věc postoupena Českému telekomunikačnímu úřadu (výrok II.). V odůvodnění uvedl, že podle § 129 odst. 1 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o elektronických komunikacích“), rozhoduje spory mezi osobou vykonávající komunikační činnost (§ 7) na straně jedné a účastníkem, popř. uživatelem na straně druhé, Český telekomunikační úřad. Na tomto závěru nemůže nic změnit skutečnost, že pohledávku za žalovaným z titulu dlužných cen za poskytnuté telekomunikační služby jejich poskytovatel postoupil ve smyslu § 524 odst. 2 obč. zák. žalobci, ani skutečnost, že smluvní vztah byl ukončen

k 18. 2. 2006. Z důvodu nedostatku pravomoci soud řízení zastavil s tím, že po právní moci rozhodnutí bude věc postoupena příslušnému úřadu.

Proti usnesení okresního soudu brojila žalobkyně dne 10. 6. 2008 odvoláním u Krajského soudu v Brně. Dle žalobkyně o postoupené pohledávce nemá pravomoc rozhodovat Český telekomunikační úřad, protože nejsou splněny podmínky uvedené v § 129 zákona o telekomunikacích. Český telekomunikační úřad řeší spory pouze mezi zákonem stanovenými subjekty, a to osobou vykonávající komunikační činnost (§ 7) na straně jedné, a účastníkem nebo uživatelem na straně druhé. Žalobkyně není osobou vykonávající komunikační činnost, k rozhodování sporu je proto příslušný soud.

Krajský soud v usnesení ze dne 14. 11. 2008, čj. 60 Co 298/2008-79, považoval odvolání za důvodné a usnesení Okresního soudu ve Zlíně změnil tak, že se řízení nezastavuje. Dle krajského soudu z § 108 odst. 1 písm. g) a § 129 odst. 1 a 2 zákona o elektronických komunikacích lze dovést, že k tomu, aby byla dána pravomoc Českého telekomunikačního úřadu, musí být současně splněny oba zákonné předpoklady, tedy musí být naplněn nejen věcný (obsahový) charakter sporu, ale také okruh účastníků sporu musí odpovídat požadavkům zákona. Žalobkyně není osobou vykonávající komunikační činnosti ve smyslu § 7 odst. 1 zákona o elektronických komunikacích, a není tedy osobou, která by mohla svůj nárok uplatnit u Českého telekomunikačního úřadu. Nemá žádný právní význam, že žalobkyně pohledávku získala na základě smlouvy o postoupení pohledávky uzavřené s původním věřitelem, který byl osobou vykonávající komunikační činnosti, a tedy splňoval obě podmínky dle § 129 zákona o elektronických komunikacích.

Okresní soud ve Zlíně, vázaný právním názorem odvolacího soudu, rozsudkem ze dne 5. 2. 2009, čj. 35 C 118/2008 - 95, stanovil žalovanému povinnost zaplatit 1184,50 Kč s příslušenstvím (výrok I.), náhradu nákladů řízení (výrok III.) a dále žalobu zamítl v té části, v níž se žalobkyně po žalovaném domáhala zaplacení částky 941 Kč s příslušenstvím (výrok II.). Okresní soud ve Zlíně uvedl, že žalovaný má povinnost zaplatit cenu za poskytnuté telekomunikační služby. Nesouhlasil ale s vyúčtováním nároků žalobkyně. Dle okresního soudu žalobkyně neprokázala výši všech účtovaných položek a nedoložila, z jakých důvodů je účtovala. Při provádění dokazování v rámci jednání prostřednictvím listin vyšly najevo nedostatky předložených důkazů. Žalobkyně neprokázala oprávněnost některých účtovaných jednotek a jejich vyúčtování. Žalobkyně požadovala zaplacení 2125,50 Kč s příslušenstvím, soud jí však přiznal pouze 1184,50 Kč s příslušenstvím.

Žalobkyně podala dne 8. 4. 2009 u Krajského soudu v Brně odvolání proti výroku II. a III. rozsudku Okresního soudu ve Zlíně ze dne 5. 2. 2009, čj. 35 C 118/2008 - 95. Uvedl, že Telefónica poskytovala žalovanému telekomunikační služby na základě smlouvy o poskytování telekomunikačních služeb. Tyto služby byly řádně vyúčtovala na základě pravidelného měsíčního vyúčtování. Žalovaný proti vyúčtování nebrojil, nedoložil, že by tato vyúčtování uhradil, ani se nevyjádřil k žalobě. Žalobkyně uvedla, že „*v rámci zásad sporného řízení, kde tvrzení a důkazy strany žalující musí být vyvráceny stranou žalovanou. Odvolatel má za to, že soud prvního stupně plně nahradil stranu žalovanou, neboť vyvracel tvrzení odvolatele, aniž by bylo rozporováno, a to způsobem obdobným námitkám žalovaného. Žalobce má proto za to, že soud prvního stupně porušil zásadu rovnosti účastníků a nerozhodl tak po právu.*“

Krajský soud v Brně usnesením ze dne 27. 7. 2009, čj. 60 Co 208/2009 - 112, rozsudek okresního soudu ve Zlíně ze dne 5. 2. 2009 v napadeném výroku II. zrušil a v tomto rozsahu řízení zastavil s tím, že po právní moci usnesení bude věc postoupena Českému telekomunikačnímu úřadu.

Český telekomunikační úřad (dále jen „navrhovatel“) poté podal návrh zvláštnímu senátu k rozhodnutí kladného kompetenčního sporu. Navrhovatel vychází z toho, že k projednání a rozhodnutí sporu o úhradu ceny za poskytnutou službu elektronických komunikací je dána pravomoc Českého telekomunikačního úřadu, a to i v případě, že osoba vykonávající komunikační činnost postoupila pohledávku subjektu, který komunikační činnost nevykonává. Protože část žalobního nároku týkající se 941 Kč byla již postoupena Českému telekomunikačnímu úřadu, žádá navrhovatel, aby zvláštní senát rozhodl, že je navrhovatel příslušný k rozhodnutí i v části žalobního nároku týkajícího se 1184,50 Kč s příslušenstvím.

Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi správním úřadem a obecným soudem ohledně zaplacení 1184,50 Kč s příslušenstvím se zvláštní senát řídil následující úvahou:

S účinností od 1. ledna 2003 se postupuje při kladných nebo záporných kompetenčních sporech o pravomoc nebo věcnou příslušnost vydat rozhodnutí podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů.

Zvláštní senát se musel nejdříve zabývat otázkou, zda o postoupené pohledávce (at' se smluvní pokutou či bez ní) může rozhodovat navrhovatel. Pravomoc Českého telekomunikačního úřadu vymezuje § 129 odst. 1 zákona o telekomunikacích: „*Úřad rozhoduje spory mezi osobou vykonávající komunikační činnost (§ 7) na straně jedné, a účastníkem, popřípadě uživatelem na straně druhé, na základě návrhu kterékoliv ze stran sporu, pokud se spor týká povinností uložených tímto zákonem nebo na jeho základě. Podání návrhu podléhá správnímu poplatku*“.

Zákonný text - na pohled dostatečně jasný - ve skutečnosti umožňuje dvojí výklad se zásadními důsledky pro závěr o pravomoci toho, kdo má věc rozhodnout: poprvé, že má být rozuměno „rozhoduje **existující** spory...“, po druhé „rozhoduje spory **vzniklé** mezi...“. Zvláštní senát přisvědčil za užití obvyklých interpretačních metod výkladu druhému.

Ustanovení § 129 odst. 1 zákona o telekomunikacích vymezuje dvě podmínky, které musí být současně splněny, aby byla dána pravomoc ČTÚ věc rozhodnout.

Prvá část vykládaného ustanovení [„*spory mezi osobou vykonávající komunikační činnost (§ 7) na straně jedné, a účastníkem, popřípadě uživatelem*“] znamená osobnostní vymezení předpokladu pravomoci. Je proto otázkou, ke kterému okamžiku má být splnění tohoto předpokladu zkoumáno: zda k okamžiku vzniku závazku, nebo k okamžiku vzniku sporu, anebo k okamžiku, kdy je pravomoc zkoumána. Je totiž zřejmé, že postoupí-li větitel (osoba vykonávající komunikační činnost) svou pohledávku za účastníkem (obvykle tedy telefonním účastníkem) jinému, dochází ke změně závazku v osobě, a je otázkou, zda se tedy mění i pravomoc orgánu, který o sporu má rozhodnout.

V okamžiku vzniku pohledávky, tedy před jejím postoupením, resp. tam, kde by k postoupení nedošlo, by ve sporu rozhodoval bez pochybností Český telekomunikační úřad.

Smluvní postoupení pohledávky, *cessio voluntaria* (poznává se výslovně, že zvláštní senát nezkoumal případ cese ze zákona nebo úředním výrokem, stejně tak nezjišťoval, zda tu jde nebo nejde o tzv. cesi fiduciární či inkasocesi, při níž se pohledávka převádí jen formálně, totiž proto, aby postupník pohledávku vymohl a převedl výtěžek postupiteli), je upraveno v § 524 a násl. zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku. Předmětem postoupení není celý závazkový vztah (ale právě jen pohledávka, případně u dospělé pohledávky také nárok). Cesí nedochází

k zániku dosavadního závazkového vztahu a ke vzniku závazku nového (nepostupuje se tedy „smlouva“ jako v některých jiných cizích řádech), ale závazek se mění v subjektech. Na místo dosavadního věřitele (postupitele) nastupuje osoba třetí (postupník). Na postupníka s pohledávkou přechází i její příslušenství a všechna práva s ní spojená. Dle § 524 občanského zákoníku ostatně nelze postoupit pohledávku, jejíž obsah by se změnou věřitele změnil.

Zvláštní senát dále přihlédl také k důvodům právní úpravy: Z důvodové zprávy k § 127-129 zákona o elektronických komunikacích: „*Úřad rozhoduje pouze spory uvedené v těchto ustanoveních (spory týkající se plnění povinností stanovených tímto zákonem). Vyňato je řešení sporů o plnění povinností k peněžitému plnění. Pravomocí Úřadu rozhodovat uvedené spory je vyloučeno právo stran obrátit se na obecný soud před vydáním rozhodnutí řešení sporu Úřadem (§ 7 občanského soudního řádu). Není tím však dotčeno použití předpisů o správním soudnictví*“, lze dovodit, že bylo úmyslem zákonodárce podmínit rozhodovací činnost ČTÚ tím, že půjde o spor věcně, nikoli osobně vymezený. Vlastní zákonná úprava pak tento záměr poněkud zastřela přidáním „osobní“ podmínky. I tento pohled proto svědčí o tom, že osobní upřesnění, které zákonodárce vložil do vlastního zákonného textu, je mnohem spíše časově vztaženo k okamžiku vzniku závazku než k okamžiku vzniku sporu. To platí tím spíše, že v okamžiku odstoupení od cese, nebo v případech její absolutní neplatnosti atp., by se pravomoc musela „vracet“ ČTÚ, což bez pochyb zákonodárce nesledoval.

Proto i tento aspekt výkladu vede k tomu, že změny v subjektech při postoupení pohledávky nemají v posuzované věci vliv na změnu pravomoci k řešení sporů.

Podpůrně lze také připomenout, že takovýto výklad § 129 zákona o elektronických komunikacích je v souladu se směrnici Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES ze dne 7. 3. 2002, o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (dále jen „Směrnice“). Článek 8 odst. 4 písm. b) Směrnice ukládá vnitrostátním regulačním orgánům členských států působících v oblasti elektronických komunikací povinnost, aby zajistily dostupné a nenákladné postupy pro řešení sporů. Spory v oblasti elektronických komunikací by měl řešit subjekt nezávislý na zúčastněných stranách. Tím má být zajištěna ochrana spotřebitelů dle čl. 8 odst. 4 písm. c) Směrnice. Je zřejmé, že směrnice tu sleduje právě možnost dovolit rozhodování v takovýchto věcech regulátorům. Není zřejmé sporu o tom, že pokud by tvůrci směrnice trvali na tom, aby v takovýchto případech rozhodovaly soudy, bylo by ustanovení § 8 odst. 4 písm. b) zbytečné, neboť tu jde o zcela obvyklý závazek soukromého práva, o kterém (civilní) soudy pravidelně rozhodují. Ustanovení proto míří na to, aby pravomocí k rozhodování sporů mohl být nadán i správní orgán (ať již v pravomoci dělené, nebo pod kasační kontrolou správního soudu, nebo - jako v českém případě - s následným zvláštním civilním řízením podle části páté občanského soudního řádu). Původci směrnice oprávněně očekávali, že právě řízení u správního orgánu vyhovuje potřebám posuzování speciálních - mnohdy ryze technických - otázek, přičemž i otázky právní se obvykle týkají jen úzké speciální problematiky (zejména smluv uzavíraných s poskytovateli služeb).

Navrhovatel (ČTÚ) je k řešení problematiky elektronických komunikací zřízen, je odpovídajícím způsobem vybaven odborně i personálně, a lze proto očekávat, že jeho rozhodování bude rychlé, účastníkům dostupné a pro ně nenákladné. Je ostatně významné i to, že jeho rozhodování (jako rozhodování z jednoho centra) už z povahy věci nenese riziko odchylující se „judikatury“. Proti rozhodnutí ČTÚ je možné brojit rozkladem u předsedy Českého telekomunikačního úřadu, a případně dále podat řádnou civilní žalobu u soudu rozhodujícího v občanském soudním řízení (podle části páté občanského soudního řádu).

Proto má zvláštní senát za to, že jeho výklad zákona o elektronických komunikacích o pravomoci ČTÚ k rozhodování ve sporech i v případě postoupených pohledávek odpovídá i požadavkům, které na český právní řád klade právo evropské.

Obdobnými otázkami se zabýval také Nejvyšší soud v nedávném rozhodnutí ze dne 31. 3. 2009, sp. zn. 33 Cdo 2894/2008. Ve svém rozhodnutí - v němž otázku pravomoci posoudil stejně jako zvláštní senát - uvedl: „*odvolací soud nepochybil, jestliže dovodil, že v posuzovaném případě změna osoby uvedené v § 129 odst. 1 zákona č. 127/2005 Sb. v důsledku postoupení pohledávky osobou vykonávající komunikační činnost nemá vliv na pravomoc Českého telekomunikačního úřadu k rozhodování sporu týkajícího se povinnosti uložené tímto zákonem. Postoupením pohledávky osobou vykonávající komunikační činnost na žalobkyni (§ 524 obč. zák.) se na podstatě a charakteru sporu ničeho nezměnilo. Na žalobkyni (postupníka) s právem na plnění (včetně příslušenství pohledávky a veškerých práv s ní spojenými) přešly též povinnosti, jež má věřitel vůči dlužníkovi (např. poskytnout dlužníkovi potřebnou součinnost ke splnění dluhu, přijmout řádně nabídnuté plnění apod.). Rozsah a obsah povinností dlužníka je stejný a nemění se nic ani na běhu promlčecí doby“.*

Ze všech vyložených důvodů proto zvláštní senát uzavřel, že pro určení pravomoci je první předpoklad pravomoci ČTÚ splněn, vznikl-li spor mezi osobou vykonávající telekomunikační činnost a účastníkem (uživatel). Postoupení pohledávky takovýto charakter sporu nezměnilo; proto i k návrhu postupníka (a nikoli již osoby vykonávající telekomunikační činnost) bude rozhodovat Český telekomunikační úřad. Charakter sporu vymezený v § 129 zákona o elektronických komunikacích je tedy určen v době vzniku závazku, a změna v osobě věřitele cesí jej nemění.

Zvláštní senát z uvedených důvodů vyslovil, že k rozhodnutí o věci je dána pravomoc správního orgánu (§ 5 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb., výrok I.).

Protože pak v řízení, které následovalo po řízení odvolacím, okresní soud mimo svou pravomoc (vázán v té době rozhodnutím krajského soudu) rozhodl ve výroku I. o částce 1184,50 Kč, vyslovil zvláštní senát podle § 5 odst. 2 zákona č. 131/2002 Sb. nicotnost této části rozhodnutí (výroku I. rozsudku Okresního soudu ve Zlíně ze dne 5. 2. 2009, čj. 35 C 118/2008 - 95).

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Okresní soud proto v souladu s výše uvedenými závěry zvláštního senátu znovu rozhodne o částce 1184,50 Kč, a to tak, že řízení zastaví a následně věc postoupí Českému telekomunikačnímu úřadu.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 20. ledna 2010

JUDr. Michal Mazanec
předseda zvláštního senátu